

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

**ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ
ОСВІТИ: ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ
ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ
ТЕХНОЛОГІЙ У ЗДІЙСНЕННІ
ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ**

**Збірник
матеріалів III-ї Всеукраїнської
науково-методичної конференції**

**14-16 квітня 2021 року,
м. Одеса**

У Збірнику опубліковано матеріали III-ї Всеукраїнської науково-методичної конференції «Забезпечення якості вищої освіти: підвищення ефективності використання інформаційних технологій у здійсненні освітнього процесу», яка проходила 14-16 квітня 2021 року на базі Одеської національної академії харчових технологій.

Рекомендовано до друку та розповсюдження в мережі Internet Вченою радою Одеської національної академії харчових технологій від 06.04.2021, протокол № 13.

Матеріали, занесені до Збірника, друкуються за авторськими оригіналами. За достовірність інформації відповідає автор публікації.

Під загальною редакцією Заслуженого діяча науки і техніки України, Лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки, доктора технічних наук, професора Б.В. Єгорова.

Укладач Л.Д. Риженко

Редакційна колегія:

Єгоров Б.В.	ректор Одеської національної академії харчових технологій, д.т.н., професор, академік НАН України (голова редакційної колегії)
Трішин Ф.А.	проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи, к.т.н., доцент (заступник голови редакційної колегії)
Дец Н.О.	директор Навчального центру організації освітнього процесу, к.т.н., доцент
Ланженко Л.О.	начальник Навчально-методичного відділу НЦООП, к.т.н., доцент
Кручек О.А.	начальник Відділу контролю якості та моніторингу діяльності, к.т.н., доцент
Корнієнко Ю.К.	начальник Відділу організації дистанційної роботи та навчання ЦІКТ, к.ф.-м.н., доцент
Мураховський В.Г.	начальник Відділу ліцензування, акредитації та сертифікації НЦООП, к.ф.-м.н., доцент
Агєєва І.М.	декан факультету менеджменту, маркетингу і логістики, к.е.н., доцент
Зімін О.В.	декан факультету низькотемпературної техніки та інженерної механіки, к.т.н., доцент
Купріна Н.М.	декан факультету економіки, бізнесу і контролю, к.е.н., доцент
Ліщенко Н.В.	декан факультету комп'ютерних систем та автоматизації, д.т.н., професор
Саркісян Г.О.	декан факультету технології вина та туристичного бізнесу, к.т.н., доцент
Соц С.М.	декан факультету технології зерна і зернового бізнесу, к.т.н., доцент
Ткач В.О.	декан факультету інноваційних технологій харчування і ресторанно-готельного бізнесу, д.е.н., професор
Шарахматова Т.Є.	декан факультету технології та товарознавства харчових продуктів і продовольчого бізнесу, к.т.н., доцент
Шестопалов С.В.	декан факультету комп'ютерної інженерії, програмування та кіберзахисту, к.т.н., доцент
Шпирко Т.В.	декан факультету нафти, газу та екології, к.т.н., доцент

практичних завдань чи ні; відсутність хорошого швидкісного Інтернет-сполучення, особливо якщо студент знаходиться за містом; особливості моделей гаджетів у студентів: не у всіх студентів остання модель гаджету, і вона може не підтримувати певну освітню програму або десь підвисати (таке досить часто виникає при проведенні відеоконференції, особливо на даний час, коли всі користуються цими сервісами), більшість студентів не має комп'ютерів, лише смартфони або планшети, на яких функціонал цих освітніх платформ дещо обмежений; мотивація студентів; важкість утримання уваги більше 40-45 хв під час відеоконференцій; неможливість опанування, засвоєння та тренування практичних навичок; необхідність навчання як студентів роботі з онлайн сервісами, так і викладачів; викладачам старшого віку важко сприймати подібну інформацію і пристосовуватися до умов навчального середовища, що швидко змінюються.

Отже, основними недоліками дистанційної форми навчання в медичному ВНЗ є неможливість засвоєння та тренування практичних навичок в повному обсязі, лише за допомогою відеодемонстрації. Вирішення даної проблеми можливе за рахунок впровадження змішаної або комбінованої форми навчання: лекції, семінарські заняття в онлайн режимі, відпрацювання практичних навичок – офлайн в учбових класах вишів на макетах.

УДК 378:4
АВТОНОМНА МОДЕЛЬ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ – ШЛЯХ ДО ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ УНІВЕРСИТЕТІВ

О.А. Власюк, Т.П. Дараган,
Державна наукова установа «Інститут модернізації змісту освіти»,
м. Київ

Сьогодні в надзвичайно мінливих умовах економіки постає питання підготовки висококваліфікованих кадрів для ринку праці. Для цього заклади вищої освіти повинні надавати якісні освітні послуги. Це сприятиме інтеграції вищої освіти України в Європейський освітній простір.

Основним інструментом для підвищення якості освіти, забезпечення конкурентоспроможності закладів вищої освіти (далі – ЗВО) як в Україні, так і на міжнародному рівні, є автономія ЗВО. Принципи розширеної університетської автономії, а саме академічної, організаційної, кадрової та фінансової, зазначені в Законі України “Про вищу освіту” (далі – Закон). Це означає невтручання держави керувати діяльністю ЗВО та визнати нормами організації університетського життя: чесність, повагу, довіру, відповідальність, взаємну вимогливість. При цьому закладам вищої освіти надається право самостійно вирішувати безліч питань щодо своєї діяльності та функціонування.

Однак, з прийняттям та імплементацією Закону не відбулося позитивних змін в університетському житті, не запрацювала конкуренція між закладами вищої освіти, університети на стали гнучкими та адаптивними до глобальних змін економіки. Розширення автономії у вітчизняних закладах вищої освіти має перешкоди, що зумовлені специфікою діяльності ЗВО. Крім цього, самі ЗВО ставляться до університетської автономії з недовірою та деяким побоюванням. Адже вони нестимуть відповідальність за надання якості освітніх послуг, підготовку висококваліфікованого фахівця.

Питання розширення автономії у вітчизняних закладах вищої освіти залишається не достатньо вивченим. Тому наша мета – дослідження впровадження визначених Законом інструментів інституційної, зокрема академічної, автономії у вітчизняних ЗВО.

Закон України «Про вищу освіту» забезпечив нормативно-правову базу для запровадження інноваційних принципів в управлінні вищою освітою. Університетам надано можливість щодо розширення міжнародної мобільності здобувачів вищої освіти за рахунок введення до освітнього процесу викладання дисциплін іноземною мовою, що в умовах глобалізації освіти є необхідним для майбутніх фахівців будь-якого профілю, збільшення терміну навчання студентів у магістратурі для проходження кваліфікованої виробничої практики, функціонування потужної психологічної служби університету, що забезпечуватиме сприятливий психологічний клімат професійної діяльності.

Аналіз основних положень законодавчо-нормативних актів та документів щодо університетської автономії, дискусій в науковому, освітянському та студентському середовищі [1] показує, що в Україні поступово формується розуміння необхідності розвитку академічних свобод та інституційної автономії університетів не лише як цінності, а і як важливого фактора конкурентоздатності.

Відповідно до того, як зменшуватиметься регулюючий вплив держави на функціонування закладів вищої освіти, суттєво збільшуватиметься його відповідальність за самоорганізацію, саморегулювання, прозорість та публічність освітнього процесу (ст.3 Закону). Так реалізація академічної автономії включає: самостійне затвердження освітніх програм; формування змісту освіти через стандарти вищої освіти на компетентнісній основі замість широкого переліку нормативних дисциплін і типових програм для окремих з них; право вільного вибору студентами не менше 25% обсягу освітньої програми; індивідуальні навчальні плани студентів; можливість зарахування результатів навчання, отриманих у неформальній та інформальній освіті; самостійне визнання закладами освіти результатів навчання в окремих випадках; розширення можливостей для академічної мобільності здобувачів вищої освіти та викладачів.

Згідно із Законом України «Про вищу освіту», заклади вищої освіти можуть рекомендувати вступникам як акредитовані, так і неакредитовані освітні програми. Якщо здобувач вищої освіти закінчив акредитовану ос-

вітню програму, йому надається диплом державного зразка. Випускнику, який навчався за неакредитованою програмою, надається документ про вищу освіту за зразком, визначеним вченою радою ЗВО (ст.7 Закону).

Таким чином, розробка освітніх програм ЗВО є не тільки послабленням керуючої функції держави, але й підвищенням відповідальності самого закладу вищої освіти за якість надання освітніх послуг. Для більшості закладів вищої освіти це є складним випробуванням, оскільки більшість викладачів не мають належного досвіду формування освітніх програм.

У сучасних ринкових умовах велика увага приділяється оцінюванню якості вищої освіти, так як зростають вимоги до якості професійної компетентності фахівця та діяльності ЗВО. В Україні при атестації здобувачів вищої освіти оцінюються компетентності, які становлять нормативну частину змісту освітньої програми підготовки фахівця та «визначають здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти» [2]. Крім цього, компетентність як результат навчання проявляється у здатності та готовності до успішної діяльності в надзвичайно мінливих умовах економіки.

Як показали результати досліджень, науково-педагогічні працівники вітчизняних ЗВО визначили першочергові напрями реалізації академічної автономії вітчизняних ЗВО: можливість самостійно розробляти освітні та наукові програм (про це зазначила переважна більшість опитаних науково-педагогічних працівників 70,4%), вільний вибір механізму оцінки якості навчання (про це заявили близько 37% опитаних респондентів), розробка закладами вищої освіти Правил прийому (третина опитаних вбачають першочерговим кроком). А видання власних документів про вищу освіту за неакредитованими освітніми програмами в пріоритеті лише у 13,4% опитаних респондентів (рис. 1).

Рис. 1. Першочергові напрями реалізації академічної автономії за оцінкою респондентів

Основними підходами до реалізації академічної автономії закладів освіти України в контексті інтеграції національної вищої освіти до Європейського простору вищої освіти мають стати залучення роботодавців і здобувачів вищої освіти до розроблення та модернізації освітніх програм з урахуванням вимог вітчизняних та міжнародних професійних стандартів,

Національної рамки кваліфікацій, а також відкриті та прозорі процедури акредитації освітніх програм відповідно до рекомендацій із забезпечення якості.

Таким чином, розширення університетської автономії сприятиме конкурентоспроможності та підвищенню якості системи вищої освіти України, інтеграції в європейський освітній простір.

Висновки. Кожен ЗВО, враховуючи власну специфіку управлінських рішень, повинен обрати для себе ефективний механізм управління, організаційну структуру. Держава, зі своєї сторони, має гарантувати рівність функціонування автономних закладів вищої освіти, не втручатись в академічну та організаційну діяльність ЗВО. При цьому має забезпечуватись однаковий рівень автономії на законодавчому рівні задля здорової конкурентної боротьби між ЗВО. А заклади вищої освіти задля надання якісних освітніх послуг та підготовки висококваліфікованих фахівців для ринку праці повинні стати незалежними, самостійними, саморегульованими інституціями, розвиватися на засадах критичної самооцінки та саморозвитку. В перспективі подальших досліджень планується розробка чинників та показників для оцінювання рівня реальної автономії вітчизняних закладів вищої освіти.

Список літератури

1. Автономія та врядування у вищій освіті: монографія / О. П. Воробйова та ін. – Київ: Інститут вищої освіти НАПН України, 2015.– 192 с.
2. Про вищу освіту : Закон України.– [Електронний ресурс]. Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556>.

УДК: 616.31(043.2):37.016

ОПТИМІЗАЦІЯ МЕТОДОЛОГІЇ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ТЕРАПЕВТИЧНА СТОМАТОЛОГІЯ» НА СТОМАТОЛОГІЧНОМУ ФАКУЛЬТЕТІ

Л.Ф. Горзов, Е.М. Данко,
ДВНЗ «Ужгородський національний університет», стоматологічний
факультет, м. Ужгород

Постановка проблеми. Терапевтична стоматологія є однією з основних дисциплін, що викладаються на додипломному рівні для майбутніх лікарів-стоматологів. Саме вона містить фундаментальний матеріал про основи ведення терапевтичного прийому, сучасні матеріали та лікування основних стоматологічних захворювань. Важливим є удосконалення, оптимізація методів викладання даної дисципліни для підвищення якості засвоєння матеріалів студентами стоматологічного факультету.

ЗМІСТ

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ		3
1	ПРОБЛЕМИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ТА ШЛЯХИ ЇХ УСУНЕННЯ Ф.А. Трішин, Н.О. Дец, Л.О. Ланженко, Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса	3
2	ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ 2020: НАВЧАННЯ В ЕКСТРЕМАЛЬНИХ УМОВАХ АБО ПЕРСПЕКТИВНИЙ ФОРМАТ НАВЧАННЯ? Н.В. Ліщенко, Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса	15
3	СВІТОВИЙ ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ПЕРІОД ПАНДЕМІЇ Ю.К. Корнієнко, Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса	22
СЕКЦІЯ 1		29
4	ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ЗАЛІЗНИЧНОЇ ГАЛУЗІ В.О. Каращук, Державний університет інфраструктури та технологій, м. Київ	29
5	БІНАРНЕ ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ З ФІНАНСОВОГО ОБЛІКУ ТА ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА НА ТЕМУ «СКЛАДАННЯ ФОРМИ 4-МТП» В.В. Протасов, ВСП «Житомирський торговельно-економічний фаховий коледж КНТЕУ», м. Житомир	31
6	ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ КОМУНІКАЦІЙ У НАВЧАЛЬНО- ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ Н.П. Гайналь, П.П. Звонар, Івано-Франківський національний медичний університет, м. Івано-Франківськ	34
7	ПРОФЕСІЙНО ЗОРІЄНТОВАНА МОВНА КОМПЕТЕНЦІЯ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ Л.Г. Русалкіна, Одеський національний медичний університет, м. Одеса	35
8	ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ ПОЧАТКІВЦІВ ХІРУРГІВ В.Г. Шевченко, Б.С. Запорожченко, К.В. Кравець, Одеський національний медичний університет, м. Одеса	36
9	ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ В СИСТЕМІ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ – ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ С.І. Богату, Одеський національний медичний університет, м. Одеса	37
10	АВТОНОМНА МОДЕЛЬ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ – ШЛЯХ ДО ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ УНІВЕРСИТЕТІВ О.А. Власюк, Т.П. Дараган, Державна наукова установа «Інститут модернізації змісту освіти», м. Київ	40
11	ОПТИМІЗАЦІЯ МЕТОДОЛОГІЇ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ТЕРАПЕВТИЧНА СТОМАТОЛОГІЯ» НА СТОМАТОЛОГІЧНОМУ ФАКУЛЬТЕТІ Л.Ф. Горзов, Е.М. Данко, ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м. Ужгород	43

**ПЕРЕЛІК ЗВО УКРАЇНИ, ЩО ВЗЯЛИ УЧАСТЬ
У III-й ВСЕУКРАЇНСЬКІЙ НАУКОВО-МЕТОДИЧНІЙ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

1. Державний університет інфраструктури та технологій, м. Київ
2. ВСП «Житомирський торговельно-економічний фаховий коледж КНТЕУ»
3. Івано-Франківський національний медичний університет
4. Одеський національний медичний університет
5. Державна наукова установа «Інститут модернізації змісту освіти», м. Київ
6. ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
7. Херсонська державна морська академія
8. Kyiv National University of Technologies and Design
9. Харківський національний університет радіоелектроніки
10. Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка
11. Львівський національний університет імені Івана Франка
12. Державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди, м. Переяслав
13. Волинський національний університет імені Лесі Українки, м. Луцьк
14. Вінницький національний аграрний університет, м. Вінниця
15. Харківський національний університет внутрішніх справ
16. Кременчуцький льотний коледж Харківського національного університету внутрішніх справ
17. Національний університет харчових технологій, м. Київ
18. Луганський державний університет внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка, м. Северодонецьк
19. Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
20. Донецький національний медичний університет, м. Маріуполь
21. Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького
22. Київський національний торговельно-економічний університет
23. Одеський національний політехнічний університет
24. Покровський педагогічний фаховий коледж, м. Покровськ
25. Донбаський державний педагогічний університет, м. Слов'янськ